Energimyndigheten

2026

Övningspaket för att stärka energisektorns förmåga inför kriser och krig

Fjärrvärme

Övningspaket Fjärrangrepp mot er region

Innehåll

Därför övar vi!		**3**
Gemensamma övningsbestämmelser		**4**
Instruktion för genomförande		**5**
Scenario: Grundläget		**6**
Moment	**Oklara angrepp och osäker lägesbild**	**7**
	Riktade angrepp mot värmeproduktion och nät	**8**
	Upprepade angrepp och försvårad återställning	**9**
	Långvarig påverkan och reducerad drift	**10**
Reflektion och utvärdering		**11**

Därför övar vi!

Energiförsörjningen har en avgörande betydelse för samhällets funktionalitet och för att skydda liv, hälsa och samhällets motståndskraft vid olika typer av samhällskriser. Energiförsörjningen måste fungera både i vardagen, under fredstida samhällskriser och krig.

Alla energibolag har en viktig roll. Övning är ett effektivt sätt att stärka den mentala förberedelsen inför olika typer av störningar och underlätta identifiering av förebyggande åtgärder som gör det möjligt att upprätthålla verksamheten även under störda förhållanden.

I takt med den ökade digitaliseringen skapas nya sårbarheter och nya hot. Samtidigt medför klimatförändringarna att tidigare kända hot kan få mer omfattande konsekvenser och bli mer frekventa.

De senaste åren har även det säkerhetspolitiska läget försämrats i Sveriges närområde. Sammantaget innebär det att vikten av att stärka motståndskraften för olika typer av störningar i energiförsörjningen får ökad betydelse.

Gemensamma övningsbestämmelser

För att ha en enad utgångspunkt inför övningen är det viktigt att diskutera och enas om vilka förhållningsregler som ska gälla under dagen.

Syfte och mål

- Vad vill ni uppnå med dagens övning?
- Vilka förmågor eller frågeställningar ska ha särskilt fokus?

Exempel:

”Vi ska öka vår förståelse för vår roll inom totalförsvaret” eller ”Vi ska öva prioritering av resurser under störda förhållanden.”

Förhållningssätt

- Hur vill ni att deltagarna ska agera under övningen?
- Hur säkerställer ni ett öppet och konstruktivt deltagande?

Exempel:

“Alla ska ges möjlighet att komma till tals” eller “Vi är lösningsorienterade om scenariot innehåller oklarheter.”

Övrigt

- Finns det andra praktiska eller gemensamma spelregler som ni vill komma överens om?

Exempel:

“Mobiltelefoner på ljudlöst” eller “Frågor och förtydliganden uppmuntras under hela övningen.”

Informationssäkerhet

- Säkerställ att ni använder ändamålsenliga lokaler och hjälpmedel utifrån hur skyddsvärd information som ska avhandlas.
- Bevaka löpande under övningen om det finns risk för att skyddsvärd information röjs till obehörig och pausa i så fall den diskussionen.
- På Energimyndighetens, Säkerhetspolisens och Försvarshögskolans hemsidor finner du mer information om säkerhetsskydd och informationssäkerhet.

Instruktion för genomförande

1 Läs grundscenariot

- Läs igenom scenariots Grundläget.

2 Genomför momenten

- Gå igenom momenten ett i taget.
- Varje moment beskriver en möjlig händelseutveckling som utmanar verksamhetens förmåga.
- Ni kan genomföra hela scenariot eller välja de moment som är mest relevanta utifrån era behov och den tid ni har tillgänglig.

3 Diskutera frågorna

- Till varje moment finns diskussionsfrågor inom tre perspektiv:
- Reaktivt – Hur hanterar ni situationen här och nu?
- Proaktivt – Vilka förberedelser, planer och förmågor bör finnas på plats?
- Ett samlat totalförsvar – Hur påverkas ert ansvar och ert bidrag till totalförsvaret?

4 Utvärdera

- Anteckna löpande åtgärder som identifieras under diskussionerna och säkerställ att dessa följ upp efter övningen.

Mer information om utvärdering efter övningen återfinns i Underlag för utvärdering av övning

Kom ihåg!

- Anpassa scenarier, moment och frågor utifrån er organisation, era beroenden och era förutsättningar.
- Det är inte nödvändigt att besvara alla frågor. Fokusera på de diskussioner som ger mest värde för verksamheten.
- Frågor märkta med ”Utveckla scenariot och anpassa till er verksamhet” kräver att ni kompletterar scenariot med detaljer som speglar den egna verksamhetens förutsättningar, beroenden och geografiska förhållanden. Detta är i praktiken relevant för hela övningen, men är särskilt viktigt för dessa frågor och de efterföljande frågorna inom momentet.

Scenario
Grundläget

Säkerhetsläget i Europa har försämrats kraftigt och Sverige befinner sig i ett läge med höjd beredskap. Spänningarna i närområdet har ökat och militära aktiviteter intensifieras.

Fientliga aktörer genomför fjärrangrepp med robotar och drönare mot militära mål, samhällsviktig infrastruktur och tätbefolkade områden. Angreppen syftar till att slå ut totalförsvarsviktig verksamhet, påverka försvarsförmågan och skapa störningar i samhället.

Er region är strategiskt viktig och påverkas direkt. Energisektorn är ett prioriterat mål eftersom störningar i värmeförsörjningen snabbt får allvarliga konsekvenser för befolkning och samhällsviktig verksamhet. Angreppen sker i vågor, där intensiva attacker följs av perioder av osäkerhet.

Moment 1:
Oklara angrepp och osäker lägesbild

Förmågor som övas
- Upptäcka och tolka händelser
- Skapa lägesbild under osäkerhet
- Informationshantering

Momentbeskrivning
En av era mest kritiska produktionsanläggningar träffas i ett angrepp. Samtidigt skadas andra delar av fjärrvärmenätet i regionen.

Detta leder till minskad produktionskapacitet och störningar i distributionen, med förändrade flöden och tryck i systemet.

Er verksamhet påverkas genom att leveransförmågan försämras och behovet av snabba prioriteringar ökar.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva
- Vilka anläggningar eller delar av nätet är skadade?
  Utveckla scenariot och anpassa till eran verksamhet.
- Vilka åtgärder är mest kritiska att genomföra först?
- Vilka konsekvenser får bortfall i olika delar av systemet?
- Hur påverkas värmeleveranserna i nuläget?

Proaktiva
- Har ni identifierat vilka anläggningar och funktioner som är mest kritiska?
- Har ni tydliga prioriteringsprinciper vid skador och avbrott?
- Hur arbetar ni med skydd av kritisk infrastruktur?
- Hur förbereder ni er för samtidiga störningar?

Ett samlat totalförsvar
- Hur säkerställer ni värme till samhällsviktig verksamhet?
- Hur stödjer ni militära behov i detta läge?

Moment 2:
Riktade angrepp mot värmeproduktion och nät

Förmågor som övas
- Hantera fysisk skada i anläggningar
- Prioritera återställning
- Skydda kritiska funktioner

Momentbeskrivning
En av era mest kritiska produktionsanläggningar träffas i ett angrepp. Samtidigt skadas andra delar av fjärrvärmenätet i regionen.

Detta leder till minskad produktionskapacitet och störningar i distributionen, med förändrade flöden och tryck i systemet.

Er verksamhet påverkas genom att leveransförmågan försämras och behovet av snabba prioriteringar ökar.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva
- Vilka anläggningar eller delar av nätet är skadade? *Utveckla scenariot och anpassa till eran verksamhet.*
- Vilka åtgärder är mest kritiska att genomföra först?
- Vilka konsekvenser får bortfall i olika delar av systemet?
- Hur påverkas värmeleveranserna i nuläget?

Proaktiva
- Har ni identifierat vilka anläggningar och funktioner som är mest kritiska?
- Har ni tydliga prioriteringsprinciper vid skador och avbrott?
- Hur arbetar ni med skydd av kritisk infrastruktur?
- Hur förbereder ni er för samtidiga störningar?

Ett samlat totalförsvar
- Hur säkerställer ni värme till samhällsviktig verksamhet?
- Hur stödjer ni militära behov i detta läge?

Moment 3:
Upprepade angrepp och försvårad återställning

Förmågor som övas

- Hantera återkommande angrepp
- Skydda personal i operativ verksamhet
- Anpassa arbete till osäkert läge

Momentbeskrivning

Angreppen fortsätter i nya vågor. Anläggningar och ledningssträckor som tidigare skadats riskerar att träffas igen.

Det osäkra säkerhetsläget gör att arbete med reparationer fördröjs eller avbryts.

Detta innebär att återställning tar längre tid och att störningarna i värmeleveranserna kvarstår.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva

- Hur påverkas pågående reparationer av läget?
- Vilka arbeten kan genomföras och vilka fördröjs?
- Hur påverkas personalens möjlighet att arbeta säkert?
- Vilka konsekvenser får fördröjd återställning?
- Hur samverkar ni kring säkerhet och tillträde?

Proaktiva

- Hur förbereder ni er för att arbeta under återkommande angrepp?
- Har ni riktlinjer för arbete i osäkra lägen?
- Hur planerar ni för att skydda personal?
- Vilka alternativa arbetssätt finns?
- Finns det tillräckliga resurser och förnödenheter för att stödja en långvarig krisledningsinsats, där personal kan behöva vistas och arbeta på plats under en längre sammanhängande period?

Ett samlat totalförsvar

- Hur upprätthåller ni er förmåga att bidra till totalförsvaret trots osäkert läge?

Moment 4:
Långvarig påverkan
och reducerad drift

Förmågor som övas
- Uthållighet över tid
- Kontinuitetsplanering
- Hantera reducerad drift

Momentbeskrivning
Efter upprepade angrepp är flera av era produktionsanläggningar och delar av nätet fortsatt ur drift.

Systemet fungerar i ett reducerat läge och tillgången till resurser, bränsle och personal är ansträngd.

Detta innebär att verksamheten behöver bedrivas under långvarigt begränsade förutsättningar, med påverkan på värmeleveranserna över tid.

Diskussionsfrågor:

Reaktiva
- Vilka delar av verksamheten fungerar fortfarande och vilka är nedsatta? *Utveckla scenariot själva och anpassa till eran verksamhet.*
- Hur påverkas värmeleveranserna över tid?
- Vilka konsekvenser uppstår när störningarna blir långvariga?
- Hur påverkas möjligheten att återställa systemet?

Proaktiva
- Hur planerar ni för att upprätthålla verksamheten över tid?
- Vilka funktioner kan upprätthållas och vilka prioriteras ner?
- Hur säkerställer ni tillgång till resurser vid långvarig påverkan?
- Hur anpassar ni verksamheten till reducerad drift?
- Finns det tillräckliga resurser och förnödenheter för att stödja en långvarig krisledningsinsats, där personal kan behöva vistas och arbeta på plats under en längre sammanhängande period?

Ett samlat totalförsvar
- Hur bidrar ni till totalförsvarets uthållighet över tid?
- Hur prioriteras samhällsviktig verksamhet vid långvariga begränsningar?

Reflektion och utvärdering

Hur känns det nu?

Vilka är våra styrkor?

Vilka är våra förbättringsområden?

Vad tar vi med oss i vår organisation framåt?

Tips!
Se och inspireras av det framtagna underlaget för utvärderingen.

Energimyndigheten

Materialet har tagits fram av 4C Strategies
på uppdrag av Energimyndigheten

Statens energimyndighet, juli 2026
ET 2026:06
ISSN 1403-1892
ISBN (pdf) 978-91-7993-294-7